

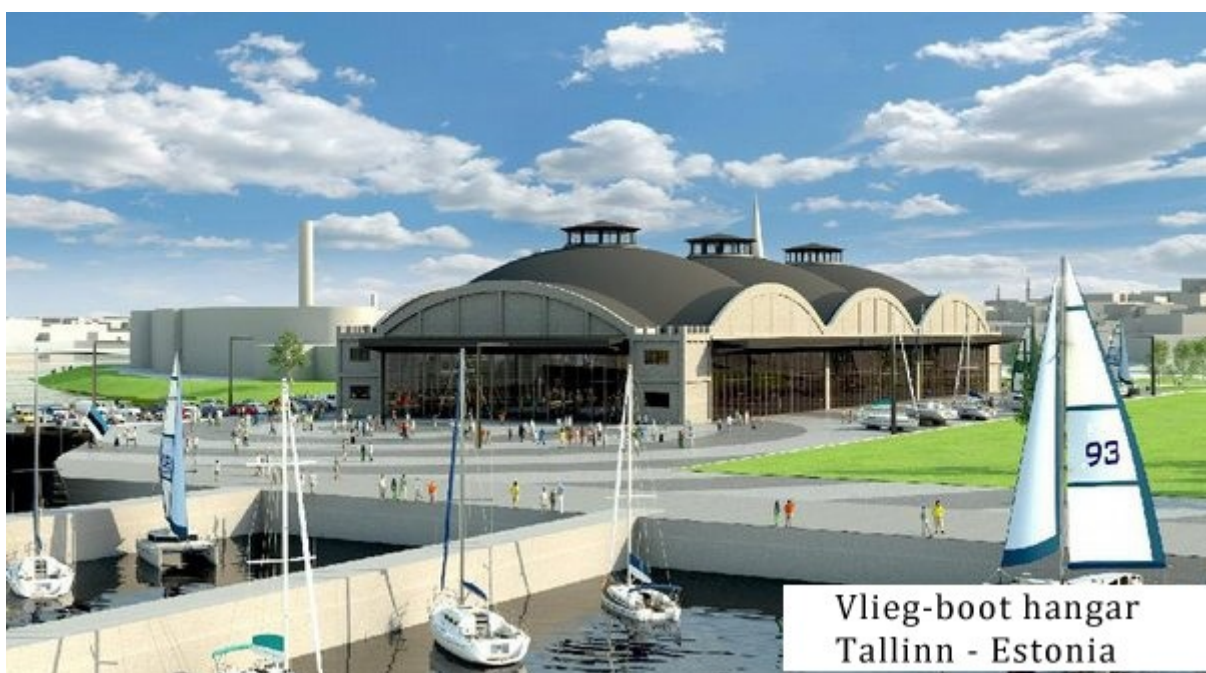
Erfgoed en het verhaal van Europa

Europa Nostra 50 jaar

Als liefhebber van vieze oude fabrieken kom je nog eens ergens. Op Sinterklaas 2013 was ik in Brussel op het jubileumcongres van Europa Nostra. We kregen een toespraak van de bekende tenor Placido Domingo. In het bestuur zitten mensen als Comte (graaf) Denis de Kergorlay en Alexander Fürst zu Sayn-Wittgenstein-Sayn. Deze organisatie is opgericht om Italia Nostra te helpen bij het redden van het erfgoed van Venetië. Geleidelijk groeide het uit tot een belangrijke Europese organisatie op het gebied van erfgoedbeleid. Zij coördineren in Europa de open monumenten dagen. In samenwerking met de Europese commissie loven zij Europese erfgoedprijzen uit. Nederlanders spelen een belangrijke rol in de organisatie van Europa Nostra. Onder de leden tref je veel organisaties die zich bezig houden met landhuizen, kastelen etc. In Nederland zijn bijv. de Kastelenstichting, De Bond Heemschut en de vereniging Hendrick de Keyser lid. Maar Europa Nostra heeft de laatste jaren ook industrieel erfgoed als speerpunt. Een nieuwe activiteit is een lijst met de zeven meest bedreigde monumenten in Europa. Men heeft ook wetenschappelijke congressen georganiseerd. Bijvoorbeeld over militaire complexen die geen bestemming meer hebben. Europa Nostra heeft enige jaren geleden een charter over de rol van de vrijwilligers aangenomen.

Het congres stond niet in het teken van terugkijken maar van vooruitkijken. Europa Nostra is een succesvolle lobbyorganisatie voor de belangen van het Europese erfgoed.

Het congres was opgebouwd uit sessies. Aan de orde kwamen o.a. Erfgoed en duurzame ontwikkeling, het betrekken van de bevolking bij het behoud van erfgoed, het project de 7 meest bedreigde erfgoed sites en erfgoed zonder grenzen. Elke sessie werd kort ingeleid met een of twee korte presentaties van een casus. Het is lastig om daar een samenvatting van te maken. De eerste sessie werd geopend met een presentatie van de winnaar van de Europese erfgoedprijs. Dat waren de gerestaureerde vliegbootloodsen in Tallinn in Estland. Wij hebben die deze zomer bezocht.

De sessie over het betrekken van de gemeenschap bij erfgoed beleid begon met het verhaal over Roşia Montană in Transsylvanië in de Karpaten in Roemenië. Zij hebben een soort Greenpeace model om aandacht te vragen voor het bedreigde oudste en meest complete Romeinse mijnbouwgebied in Europa. In het panel viel mij de presentatie van Anna Somers-Cocks op. Ze was de hoofdredacteur van het Arts News Journaal. Ze heeft een belangrijk stuk geplaatst gekregen in de New York Review of Books. Dit is een van de meest toonaangevende intellectuele bladen in de wereld. Het ging over de bedreiging van het erfgoed van Venetië door de steeds grotere cruiseschepen die in zeer grote getalen door het Canal Grande varen. Dit schudde de Italiaanse autoriteiten wakker. Boeiend vond ik ook het verhaal hoe erfgoed in Nicosia op Cyprus de verdeelde stad verbindt. De grenszone is een van de 7 meest bedreigde Europese erfgoed sites. Kriton Arsenis was sinds zijn 15^e een strijder voor het behoud van erfgoed in Tessaloniki. Hij is nu lid van het Europese parlement, en behalve het Europese materiele erfgoed maakt hij zich druk over het behoud van bijv. de blauwvin tonijn en de biodiversiteit. Hij plaatste erfgoed behoud en het beleid op het gebied van duurzaamheid in elkaars verlengde. In Nederland kreeg hij de Evert Vermeer prijs voor de eerlijkste politicus van het jaar 2011.

Het laatste stuk heette eenvoudig: samenvatting. Het begon met een toespraak van Placido Domingo. De avond er voor was hij nog in Berlijn opgetreden mij Irena Petkova in de opera Turandot. Hij legde een relatie met de actie van Barosso, de huidige voorzitter van de Europese commissie, waarin deze vroeg om een nieuw verhaal voor Europa. In dit

nieuwe verhaal dient het erfgoed een belangrijke plaats te krijgen. In het panel zaten veel mensen uit het bestuurlijke systeem dat Europa op koers houdt. De staatssecretaris voor cultuur uit Litouwen vertelde over de conclusies van een conferentie over Europees erfgoed in Vilnius: Cultureel erfgoed en de EU strategie voor 2020. Litouwen levert nu de presidency van Europa. Eerder op de dag had een gepassioneerde Griekse mevrouw verteld dat de volgende presidency van Europa, het erfgoedbeleid hoog op de agenda zou zetten.

Na Placido Domingo had de voorzitter van het Europese parlement in een videoboodschap een gloedvol betoogd gehouden over de betekenis van Europees cultureel erfgoed voor de Europese identiteit en maar ook voor de economie. Het meeste erfgoed ter wereld wordt gevonden in Europa en het is een belangrijke bron voor toerisme. Toerisme is in Europa goed voor 10 miljoen banen. Doris Pack, voorzitter van de Europese parlementaire commissie voor Cultuur en onderwijs hield een gloedvol betoon over Een Ziel voor Europa. Het gaat over het Europa van de burgers. Een van de initiatieven is gericht op het onderwerp cultuur en economie. Zij merkte overigens op dat de structuurfondsen van de EU zeker aangewend kunnen worden voor erfgoed projecten.

Ton Rombouts, burgemeester van 's-Hertogenbosch sprak over de EU-assemblee van lokale en regionale afgevaardigden; het comité van de regio's. Een van hun projecten gaat over de inzet van cultureel erfgoed voor creatieve industrie; vooral de eenmansbedrijfjes. In Nederland bekend onder creatieve fabrieken. Ze ondersteunen het project Creative Europe voor EU2020.

Ik heb belangrijke zaken gehoord. Wat mij opviel is dat de wereld van het industrieel erfgoed zwak is vertegenwoordigd in dit soort organisaties. Het is vooral een getrapte vertegenwoordig. En het Europese erfgoed lijkt in toename mate ook de lokale organisaties te raken.

Het lijkt mij verstandig Nederlandse organisaties op het gebied van industrieel eens kijken wat hun rol kunnen zijn.

Jur Kingma

Info:

<http://www.europanostra.org/>

<http://www.europanostra.org/7-most-endangered/>

<http://www.europeanheritagealliance.eu/members/>

<http://www.europanostra.org/news/359/>

Charter over de vrijwilligers:

http://www.europanostra.org/UPLOADS/FILS/Amsterdam_declaration_as%20adopted%20by%20GA_11062011.pdf

Artikel van Ana Somers Cocks The coming death of Venice:

<http://www.nybooks.com/articles/archives/2013/jun/20/coming-death-venice/>

De ziel van Euroa

http://www.citizensforeurope.eu/org-403_en.html